

Pacemaker implantatie

Inwendige geneeskunde

Pacemaker implantatie

Inhoud

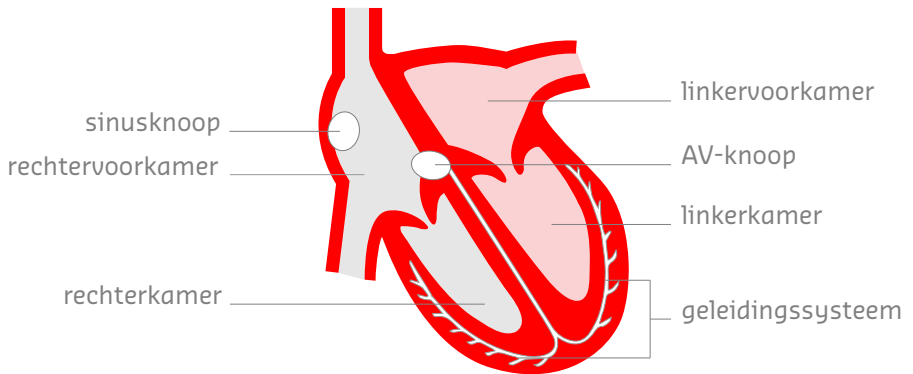
1	Hoe werkt een normaal hart?	3
2	Wat zijn hartritmestoornissen?	4
3	Wat is een pacemaker?	4
4	Verloop van de ziekenhuisopname	5
	4.1 Vóór de ingreep	5
	4.2 De ingreep	6
	4.3 Na de ingreep	6
5	Terug thuis	7
6	Leven met een pacemaker	7
7	Contact	8

1 Hoe werkt een normaal hart?

Het hart is een holle spier die als pomp werkt. Het bestaat uit 2 voor-kamers en 2 kamers. Het hart pompt 60 tot 100 keer per minuut en voorziet zo de weefsels van bloed (met onder meer zuurstof en voedingsstoffen). Deze pompfunctie noemen we de 'mechanische' werking van het hart.

Om de hartspiercellen gecoördineerd te laten samentrekken, is het hart voorzien van een 'elektrisch' systeem. In het hart is er een natuurlijke 'pacemaker' of 'gangmaker', deze wordt de sinusknoop genoemd. Daar wordt als het ware een klein stroomstootje opgewekt.

Deze elektrische impuls wordt via elektrische banen naar de rest van het hart doorgeleid.

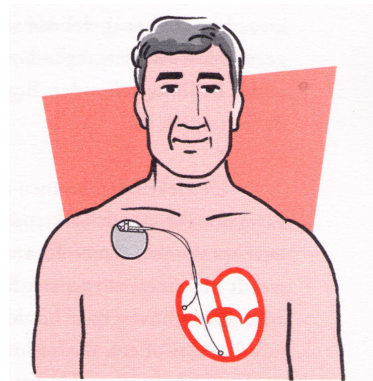
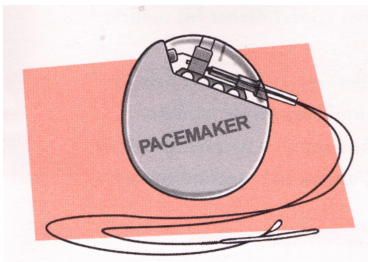

2 Wat zijn hartritmestoornissen?

Een hartritmestoornis is een fout in het ritme van het hart. Het hart kan zowel te snel (tachycardie) als te traag (bradycardie) kloppen. Een fout kan op verschillende plaatsen in het geleidingsstelsel optreden.

3 Wat is een pacemaker?

- Een pacemaker is een toestelletje dat geplaatst wordt om te trage hartritmestoeornissen te verhinderen. Als de hartspiercellen geen prikkel ontvangen om samen te trekken via het eigen elektrische systeem van het hart, geeft de pacemaker een klein stroomstootje om het hart te stimuleren tot pompen.
- Een pacemaker is een klein metalen doosje van ongeveer 0,75 cm dik, 4,5 cm breed en 5 cm lang en weegt ± 28 gram. Dit doosje bevat onder meer een batterij die kleine stroomstootjes kan opwekken. Aan de pacemaker worden 1 of 2 draden gekoppeld die informatie van het hart naar de batterij kunnen sturen en een prikkel van de batterij naar het hart kunnen leiden.
- Een pacemaker wordt meestal onderhuids onder het sleutelbeen geplaatst.

4 Verloop van de ziekenhuisopname

4.1 Vóór de ingreep

- Indien de ingreep op de raadpleging gepland werd, wordt u opgenomen de ochtend van de ingreep of de dag voordien. De dag van de ingreep moet u nuchter zijn vanaf middernacht, tenzij dit anders met uw behandelende arts afgesproken werd. Nuchter zijn betekent dat u na middernacht niets meer mag eten, tenzij dit anders afgesproken is. Tot 6 uur 's morgens kan u plat water drinken. Indien u medicatie moet innemen na middernacht, doe dit dan voor 6 uur met een slokje plat water. Diabetespatiënten spreken met de verpleegkundige af voor de toediening van insuline en/of inname van diabetesmedicatie.
- Indien u via de spoedgevallendienst opgenomen wordt, wordt de verdere planning u meegedeeld door uw behandelende arts.
- Eerst wordt een katheter in een bloedvat geplaatst om bloed te kunnen afnemen en om vocht/medicatie te kunnen toedienen. Ook worden een bloedonderzoek, elektrocardiogram (hartfilmpje) en radiografie (foto) van hart/longen uitgevoerd.
- De verpleegkundige zal zo nodig de borststreek en oksel scheren aan de kant waar de pacemaker geplaatst zal worden (meestal rechterkant).
- U krijgt een operatiehemd aan. Er zal u gevraagd worden de volgende zaken te verwijderen: nagellak, make-up, juwelen, uurwerk, bril, contactlenzen, piercings en kunstgebit.
- Voor uw comfort gaat u vóór het vertrek naar de operatiezaal best nog eens plassen.

4.2 De ingreep

- ⤿ De ingreep gebeurt in principe onder lokale verdoving.
- ⤿ De plaats waar de pacemaker ingebracht wordt, wordt grondig ontsmet. U wordt afgedekt met steriele doeken. De huid wordt lokaal verdoofd en er wordt een insnede van een 8-tal cm gemaakt. Een groot bloedvat wordt opgezocht. De pacemakerdraden (elektroden) worden ingebracht en opgeschoven naar het hart. Als de draden op een goede positie in het hart zitten, wordt de pacemakerbatterij aan de draden gekoppeld. De huid wordt gesloten en er wordt een steriel verband aangebracht.
- ⤿ Het is mogelijk dat uw arm gedurende 24 uur na de ingreep in een draagdoek geplaatst wordt.

4.3 Na de ingreep

- ⤿ Na de ingreep verblijft u nog 2 nachten in het ziekenhuis, ofwel in een gewone verpleegeenheid ofwel in de verpleegeenheid MiCS (Medium care/Hartbewaking/Eenheid voor acute beroertezorg = verpleegeenheid waar continue monitoring mogelijk is).
- ⤿ Er worden een controle-elektrocardiogram en controleradiografie van hart/longen genomen.
- ⤿ U kan pijn voelen waar de pacemaker geplaatst werd. Vraag zo nodig een pijnstiller.
- ⤿ Plotse bewegingen met de arm/schouder en bewegingen boven de schouder vermijdt u best gedurende de eerste weken na de ingreep. De pacemaker en de draden hebben namelijk tijd nodig om onderhuids en in het hart vast te groeien.

5 Terug thuis

- U moet erop letten dat het verband tijdens het baden of wassen niet nat wordt.
- Na een 10-tal dagen gaat u bij uw huisarts langs om de wonde te laten controleren en de hechtingen te laten verwijderen.
- In geval van koorts, toenemende zwelling, pijn of vochtverlies via de wonde moet u vroeger contact opnemen met uw huisarts.
- Bij ontslag werd u een afspraak meegegeven voor een specifieke pacemakercontroleeraadpleging na ongeveer een 6-tal weken. Daarna volstaat, bij een goede werking van de pacemaker, meestal een jaarlijkse controle. Als de levensduur van de batterij vermindert, wordt u frequenter teruggezien op de raadpleging.

6 Leven met een pacemaker

- U krijgt na de pacemakerimplantatie een boekje met wat extra informatie, nl. een 'Handleiding voor patiënten met een hartstimulator', afkomstig van de firma van de pacemaker.
- U ontvangt via de post een pacemakerpaspoort. U moet dit document steeds bij u houden (zoals uw medicatielijst). Het is een bewijs dat u een pacemaker draagt (bv. op de luchthaven) en het bevat technische gegevens die belangrijk zijn indien uw pacemaker onverwacht in een ander centrum gecontroleerd moet worden.
- Wat betreft rijgeschiktheid na pacemakerimplantatie (KB 02/03/11):
  - **Kandidaten van groep 1** (voertuigen van categorie A3, B, B+E, G) zijn niet rijgeschikt tijdens de eerste maand na implantatie of na vervanging van een pacemakerelektrode. Bij het vervangen van enkel de pacemaker, kan de kandidaat door de behandelende cardioloog onmiddellijk rijgeschikt bevonden worden. De geldigheidsduur van de rijgeschiktheid kan maximaal 3 jaar bedragen.

- **Kandidaten van groep 2** (voertuigen van categorie C, C+E, D, D+E of subcategorie C1, C1+E, D1, D1+E en bestuurders van voertuigen bedoeld in artikel 43 van KB van 23/03/98 betreffende het rijbewijs) zijn niet rijgeschikt tijdens de drie maanden die volgen op de inplanting van de pacemaker of het vervangen van de pacemaker-elektrode. Een verslag van een cardioloog is vereist. Bij het vervangen van enkel de pacemaker, kan de kandidaat ten vroegste twee weken na de ingreep rijgeschikt verklaard worden, een verslag van een cardioloog is vereist.

7 Contact

Cardiologen: dr. Tjörven Audenaert
dr. Ann Neyrinck
dr. Dirk Verleyen

VE MiCS

Hoofdverpleegkundige: Sophie Decuypere
T 050 36 95 20

VE Inwendige-revalidatie

Hoofdverpleegkundige: Ann Ketels
T 050 36 96 00

Raadpleging inwendige geneeskunde: T 050 36 51 55

algemeen ziekenhuis **sint-lucas** vzw
sint-lucaslaan 29, 8310 brugge > T 050 36 91 11 > F 050 37 01 27
info@stlucas.be > www.stlucas.be

Volg ons op sociale media

 www.facebook.com/AZ.Sint.Lucas.Brugge

 [@StLucasBrugge](https://twitter.com/StLucasBrugge)

 [AZ Sint Lucas Brugge](https://plus.google.com/AZ.Sint.Lucas.Brugge)